

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca grudna 1905 K 183.314.97.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Naprej!

Novo leto se začenja, ki nam prinaša novih skrbi. Ali nam prinese tudi kaj dobrot? Kakor nas uči izkušnja minulih let, nimamo pričakovati ničesar dobrega. Ostalo bo pač pri starem: »Delaj in delaj pa molči ter ne išči plačila tega sveta! Ne vzdiguje glave, temveč bodi lepo ponižen in ne zameri nikomur, če te še tako k tlom pritiska in se norca brije iz tebe in tvojega dela, saj si le ubog učitelj, ki se še ni povzdignil v vrsto raznih stanov, ki jih morajo upoštevati! Kaj hočeš ropotati, ko te pa imamo vendar tako na uzdi kakor nikogar drugega!«

Tako je bilo doslej in tako ostane gotovo še nekaj časa. Kako dolgo? Dokler se bomo zanašali le na prijazne besede nekaterih izvoljencev, dokler sami ostanemo brezdelni gledalci, dokler se ne združimo v trdni, mogočni vseavstrijski organizaciji in dokler ne dobimo odločujočih mas zase, se naše pretožno stanje ne more izpremeniti.

Kakor so delavci dosegli že lepe uspehe le zaradi svoje sloge in svoje trdne organizacije ter skupnega nastopa, ki je pretresel temelje vse države, tako posije nam in naši preganjeni šoli šele takrat boljša bodočnost, ko se odločujoči krogi ustrašijo nas in onih, ki bodo z nami in za nami!

Ne smemo pa rok križem držati in čakati, da pride to kar samo od sebe, temveč moramo neprestano in marljivo delovati v dosego stavljenega si smotra.

Pred vsem moramo zbuditi stanovsko samozavest in stanovsko solidarnost. Prirejajmo pridno zborovanja naših društev, razpravljajmo tam o stanovskih vprašanjih in vzgajmo vse člane v hrabre bojovníke naše svete stvari. One pa, ki se izogibljejo naših društev, poiščimo v njihovih brlogih, t. j. zbirajmo se tudi v krajih, kjer so mlačneži doma, da tudi one pritegnemo k sebi! Posnemajmo delavce, ki imajo svoje govornike, ki potujejo iz kraja v kraj in navdušujejo svoje sotrpine.

Tudi mi imamo dovolj dobrih govornikov, ki bi mogli razpravljati v raznih krajih ista vprašanja in bi nas tako vneli za ista stremljenja.

Kaj nam hoče organizacija, dokler delujejo zanjo le nekateri, z delom preobloženi tovariši, in kaj bi nam hasnila, če bi ji posvetili vsi tovariši in vse tovarišice vse svoje moči!

Na delo tedaj vsi, ki se zavedate važnosti svojega stanu, vsi, ki vas boli preziranje merodajnih činiteljev! Poiščite svoje tovariše in tovarišice tudi v najoddaljenejših kotih in privedite jih v naše vrste! Skrbite, da bodo vsaj čitali naše liste, in storili ste mnogo v utrjenje naše organizacije in s tem v dosego naših smotrov!

A s tem še ne storimo dovolj! Stopimo tudi med narod! Leta in leta živimo med našim »dobrim« ljudstvom,

leta in leta mu odgajamo mladino, a ono nas niti prav ne pozna. Ljudstvo pač govori o dobrih in hudih učiteljih, a pozna nas vendar ne. Stopimo med njega! Pomagajmo mu, kjer mu moremo — a ne samo za plačilo — bodimo mu prijatelji in svetovalci, poučujmo ga o šoli, o vzgoji otrok, a tudi v gospodarskih stvareh, če smo v tem dobro izvežbani, snujmo bralna društva in knjižnice itd., da nas ljudstvo bolje spozna in ceni po vrednosti! Sčasoma si bomo pridobili na ta način prijateljev, ki bodo z nami čutili krivico, ki se nam godi, ki se bodo z nami borili za izboljšanje naših razmer. —

Osobito se nam je pri tem držati onih, ki jim more le šola in naobrazba sploh izboljšati njihov in njihovih potomcev položaj. Oni nam bodo najhvaležnejši za naš trud in ravno oni bodo v bližnji bodočnosti imeli odločujočo besedo.

Za takšno delo je sedaj že skrajni čas. Obeta se nam nova, splošna in enaka volilna pravica. Ako se hočemo z njo okoristiti, moramo delati. Ne motimo se in ne mislimo, da pridejo morebiti tega ali onega učitelja v šolsko sobo prosit, da bi blagovolil prevzeti kakšen mandat za deželni ali državni zbor! Ne, iz šolske sobe ne bodo nikogar klicali, izbirali bodo temveč med onimi, ki se v javnosti pokažejo. Nihče razen nas se ne bo izpodtaknil nad tem, če v novih zbornicah ne bo učiteljev, za to se moramo pa tudi sami potruditi, da kaj doženemo.

Vzemimo torej knjige v roke, proučujmo razne zakone in predpise ter stopimo med narod kot njegovi prijatelji, svetovalci in dobrotniki! Poučujmo ga sedaj tudi o volilni pravici, o dolžnostih in pravicah volilcev in poslancev, da ga nove določbe ne dobe nepripravljenega in ga ne uprežejo reakcionarne stranke v svoj, ves napredek uničujoč voz.

Če bomo delovali v tem smislu, storimo v enem letu velik korak naprej in koncem prihodnjega leta nam bo boljša bodočnost mnogo bližje nego nam je sedaj in takrat bomo novo leto pozdravljali tudi z večjim veseljem kakor moremo to danes.

Na delo tedaj, ker resni so dnovi!

Glas učiteljic.

Zborovanje društva slovenskih učiteljic dne 29. decembra m. l. v osemraznici pri Sv. Jakobu v Ljubljani se je vršilo ob ogromnem številu zborovalk v svrhu regulacije naših plač. Predsednica gđ. Drollova pozdravi navzoče kolegkinje in se spominja tudi umrle tovarišice gđ. Vik. Praprotnikove, ki ni bila le zavedna, marljiva, vzorna učiteljica, ampak tudi krepka podpora našemu društvu. Blag ji spomin!

Potem obširno pojasnjuje vprašanje, kaj nam je storiti, da dobimo tudi me izboljšanje svojih plač. Klerikalni naši poslanci so nam zavistni priboljška, saj so zagrozili z obstrukcijo, ako bi se dovolila draginjska doklada vsemu učiteljstvu. Med onimi pa, ki ne privoščijo priboljška vsem, torej tudi učiteljicam ne, ki so privedli naše poslance do tega, da so glasovali za draginjsko doklado samo oženjenecem, so tudi ljubljanski oženjeni učitelji.* Nad temi učitelji je celo dr. Tavčar skomiznil pomilovalno z ramami in se izrazil o njih obžalovalno, češ, saj ni edinosti in sporazuma niti med učiteljstvom samim. Kje naj potem iščemo naklonjenosti in prijateljstva? To postopanje je bilo nekolegijalno; saj živimo učiteljice v prav istih draginjskih razmerah kot učitelji, delamo prav tako kot oni. Učiteljice sicer nimamo

*) To ni res!

otrok, da bi morale skrbeti zanje, a imamo mnogokrat onemogle starše, brate, sestre; dolžnost naša je, da jim pomagamo, skrbimo zanje, kakor skrbi družinski oče za svojo deco. Izventega pa učiteljice nimamo nič manj študij in naobrazbe, nič manj truda in dela kot učitelji, torej tudi plačilo ne sme biti manjše od onih. Enaka plača za enako delo! Pravijo, kje naj dobimo denarja za vse? Kjer so ga dobili za oženjence, tam naj ga vzamejo tudi za neoženjence. (Burno pritrjevanje.)

Nato prečita tajnica gđc. Miklavčičeva prošnjo na deželni zbor, ki je opremljena z vsemi težnjami našega važnega stanu. Visoki deželni zbor naj torej ob prvi priliki ugotovi naši upravičeni prošnji, nakaže naj nam torej plačo, kakršna nam gre in kakršno zahtevajo tudi učitelji. Ako deželni zbor ne more ugoditi takoj s povišanjem plač, naj nakaže do popolne regulacije tudi učiteljicam 25% draginjsko doklado. (Soglasno sprejeto.)

Gđc. Zupančičeva poroča o temi: »Česa potrebujemo za svojo organizacijo?« Predvsem poudarja, da manjka kolegijalnosti v učiteljski organizaciji, še bolj pa pogrešamo medsebojnega odkritosrčnega prijateljstva. Tega bi morale iskati v prvi vrsti med tovariši-sotrpini, a imamo za to prežalostne izkušnje, ker so nam učitelji nasprotni, če ne javno pa za hrbtom*) (Neki učitelj se je celo izrazil, naj bomo veseli, ako nam ne nasprotujejo javno.) Kje naj torej iščemo naklonjenosti, ali pri zastopnikih naroda? Ne! Ti nas ne upoštevajo, ker v političnem in socialnem življenju zanje nimamo veljave. Prijateljstvo bi našle v srcu narodovem, pri našem ženstvu. A to nas pa, žal, premalo pozna, ker delamo do sedaj premalo in ker se brigamo premalo zanj. Kdo pa je torej naš prijatelj, kje ga dobimo? Edini naš prijatelj je naše društvo, temu vse lahko zaupamo, potožimo. Zato pa je treba, da smo članice tega društva vse učiteljice, da delamo vse za eno, ena za vse. A dosedaj še pogrešamo združnega duha med sabo, manjka še mnogo delovanja na našem polju. Ven v javnost torej!

Gospa Bregarjeva se zahvali v imenu vseh zborovalk za skrbno sestavljeno prošnjo in poročilo.

Gđc. Zemljanova govori o nekolegijalnosti med učiteljicami in brezbriznosti nekaterih koleginj. Narod bo uvaževal učiteljico šele tedaj, ako si s skupnim, častnim delovanjem pridobimo zaupanje njegovo.

Nato so učiteljice podpisale prošnjo in izvolile soglasno v deputacijo, ki naj izroči prošnjo deželnemu zboru, gđc.: Drollovo, Miklavčičevo in Zupančičevo.

Za naše sirote.

XI. občni zbor »Učiteljskega konvikta«.

Dne 28. pret. mes. se je vršil v »Narodnem domu« v Ljubljani XI. občni zbor »Učiteljskega konvikta« ob mnogobrojni udeležbi.

Predsednikov nagovor.

Zborovanje otvori predsednik, tovariš Jakob Furlan, ki prijazno pozdravlja vse prisotne in se s toplimi besedami spominja umrlega društvenega pokrovitelja dvornega svetnika dr. Gregorja Krečka. Izraža veselje nad lepo udeležbo, ki izpričuje, da se učiteljstvo z velikim interesom zanima za to prepotrebno, koristno in dobrodelno društvo. Ko predstavi

*) To so le sumničenja!

zastopnika politične oblasti, g. dr. M. Zarnika, odda besedo tajniku.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik tovariš Juraj Režek poroča,

Slavni zbor!

Na današnji dan, v dan nedolžnih otročičev lanskega leta, smo bili srečno završili svojo desetletnico in z letošnjim letom smo vstopili že v drugo desetletje svojega društvenega obstanka. Kolik razloček med pričetkom prvega in drugega desetletja! Kako mrzlo in zaspano je bilo takrat še med nami samimi; saj je večina učiteljstva nezaupljivo odkimavala kot neverni Tomaži, da iz te moke ne more biti kruha. In danes? Kako živahno si giblje in dela, da, vprav tekmuje učiteljstvo med sabo, odkod da nam bodo poslali več doneskov. Vrh tega je bil prihrumel takrat oni nesrečni potres, ki je ne le razgalil odbor na vse vetrove, ampak prisilil marsikatero nam odprto darežljivo roko, da je hitela bednim nesrečnikom v pomoč, mi pa smo bili ostali v ozadju. Danes pa se večja od dne do dne število naših dobrotnikov in podpornikov med posamezniki raznih stanov, med posojilnicami in našimi občinami. Čuli ste ob zadnjem občnem zboru, s kako lepim uspehom smo končali prvo desetletje. In letos ob začetku drugega desetletja smo zbrali toliko zgradbenega kapitala kot še nobeno leto ne poprej. Ali ni to veselo za vsakega izmed nas, posebno pa še za društveni odbor, ki se trudi in ugiblje, kako bi pomnožil naš kapital.

Društveni odbor, ki ste mu bili pri zadnjem zborovanju poverili društvene posle, si je to delo razdelil tako-le: Jakob Furlan, predsednik; Luka Jelenc, I. podpredsednik; Ignacij Križman II. podpredsednik; Juraj Režek, tajnik; Jakob Dimnik, blagajnik; in odborniki: Engelbert Gangl, Fr. Gärtner, Fr. Scheschark in Ignacij Šijanec.

Odbor je imel med letom več sej, pri katerih je razpravljal in delal načrte, kako bi bilo mogoče tudi v tem letu pridobiti toliko dohodkov kot lani ob desetletnici. In posrečilo se nam je nabrati za štiri tisočake še več od lani. Obnovili smo zopet koncertni in loterijski odsek. O delu in uspehih prvega Vam bo povedal kaj več društveni blagajnik; loterijski odsek pa stopa danes pred Vas s posebnim poročilom in konkretnimi predlogi. Ako se nam posreči ta namera, poskočil bo zgradbeni kapital zopet za nekoliko tisočakov.

Obrnili smo se bili pred vsem na naša učiteljska društva s prošnjo in navodilom, kako naj bi zbirali doneske za naše društvo. (»Učit. Tov.« z dne 12. maja, št. 19). In ne zaman! Mnogo učiteljskih društev je postalo pokrovitelj našega društva; prirejali so nam v korist po raznih krajih koncerte ter zbirali ob konferencah in drugih prilikah doneske. Koliko nam je donesla tudi letos zopet kolekta poštnih znamk!

Razposlali smo dalje prošnje za podporo in poštne položnice vsem znanim učiteljskim prijateljem, posojilnicam in občinam. Odzvali so se nam z večjim ali manjšimi doneski domalega skoro vsi.

Prav mnogo nam je donesel tudi letos naš »gospodarski program«, ki pa še vedno ni tako razširjen povsod, kakor bi moral biti. Naša okrajna učiteljska društva se premalo pobrinejo za to, in vendar bi imeli ob koncu leta lahko lep dobiček od tega.

Obrnili smo se dalje po naročilu zadnjega občnega zbora do naučnega in finančnega ministrstva za podporo. Prvo nam je odgovorilo, da nima v take namene nikakršnega kredita; drugo pa je odstopilo naša prošnjo ministrstvu za